

KOMUNIKAT BIBLIOTEKARZY

Ustawa "Prawo o szkolnictwie wyższym" obowiązująca od 1 września 2005, a niektóre jej postanowienia dotyczące pracowników uczelni obowiązujące od 1 września 2006 r., pozbawiła starszych bibliotekarzy i kustoszy prawa do 36 dniowego urlopu. Tym samym z pakietu uprawnień dydaktycznych, które ta grupa bibliotekarzy miała od wielu lat, został wyjęty jeden z zasadniczych elementów. Samoorganizacja bibliotekarzy zaowocowała wnioskiem 5 marca 2007 r. do RPO o rozważenie skierowania tej sprawy do Trybunału Konstytucyjnego. Pod wnioskiem do RPO podpisało się 2448 bibliotekarzy z 53 bibliotek. Wniosek bibliotekarzy trafił do Zespołu Prawa Pracy i został zarejestrowany po numerem: RPO/553541/07/VIII. Po złożeniu wniosku, napłynęło jeszcze poparcie 5 bibliotek z podpisami 56 osób. Były to: Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego (27 podpisów) Biblioteka Główna Akademii Muzycznej w Wrocławiu (7 podpisów), Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi (5 podpisów), Biblioteka Główna Akademii Morskiej w Gdyni (14 podpisów), Biblioteka Akademii Muzycznej w Warszawie Wydziału w Białymstoku (3 podpisy). Łącznie więc pod wnioskiem do RPO podpisały się 2504 osoby reprezentujące 58 bibliotek szkol wyższych.

Do niniejszego komunikatu załączam:

1/Wniosek do RPO;

2/ Listę bibliotek, która została dołączona do wniosku.

Komunikat przygotowała Róża Sułek (Uniwersytet Warszawski)

Warszawa, dnia 5 marca 2007 r.

Szanowny Pan
Dr Janusz Kochanowski
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

WNIOSEK

Na podstawie art. 9 i 10 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich wnosimy o rozważenie celowości i wniesienie do Trybunału Konstytucyjnego w trybie art. 191 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o zbadanie zgodności:

1.art. 133, 135 i 136 w związku z art. 108 i 113 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym w zakresie, w jakim pozbawiają bibliotekarzy zatrudnionych na stanowiskach starszego bibliotekarza, starszego dokumentalisty oraz kustosza bibliotecznego prawa do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 36 dni roboczych w ciągu roku z art. 2 Konstytucji RP

i zasadą ochrony praw nabytych.

2.art. 264 ust. 7 w związku z art. 135 i 136 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym ze statuowaną przez art. 32 Konstytucji RP zasadą równości wobec prawa.

UZASADNIENIE

I. Prawo o szkolnictwie wyższym obowiązuje od 1 września 2005 r., przy czym niektóre postanowienia tej ustawy (art. 107-150, art. 152-158) dotyczące pracowników uczelni obowiązują od 1 września 2006 r. Pracownikami uczelni są nauczyciele akademicki i pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi. Nauczycielami akademickimi są m.in. dyplomowani bibliotekarze oraz dyplomowani pracownicy dokumentacji i informacji naukowej zatrudnieni na enumeratywnie wymienionych stanowiskach (art. 108 w związku z art. 113 ustawy).

Ustawa likwiduje dotychczasowe regulacje ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, które przewidywały, że do bibliotekarzy zatrudnionych na stanowiskach: starszego bibliotekarza, starszego dokumentalisty oraz kustosza bibliotecznego stosowało się przepisy dotyczące pracowników dydaktycznych. Dzieje się to pomimo faktu, iż w systemie bibliotecznym uczelni wyższych starsi bibliotekarze i kustosze

w sposób ciągły uczestniczą w procesie dydaktycznym — przygotowują użytkowników do samodzielnej pracy w bibliotece, korzystania z baz danych, pomagają w zbieraniu materiałów do prac naukowych, prowadzą szkolenia specjalistyczne, publikują przygotowywane przez siebie materiały dydaktyczne.

Tak zatem, bibliotekarze niebędący nauczycielami akademickimi są w systemie nowej ustawy traktowani jak pracownicy w myśl Kodeksu Pracy (art. 135 i 136 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym). W konsekwencji urlop wypoczynkowy bibliotekarza niebędącego bibliotekarzem dyplomowanym określany jest od 1 września 2006 r. w myśl nowej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na podstawie przepisów Kodeksu Pracy. Nowa ustawa pozbawiła zatem kustoszy bibliotecznych i starszych bibliotekarzy oraz starszych dokumentalistów prawa do korzystniejszego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 36 dni roboczych, który przysługiwał im na gruncie Ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym.

Takie uregulowanie prawne budzi wątpliwości w świetle statuowanej przez art. 2 Konstytucji RP zasady demokratycznego państwa prawnego i wynikającej z niej zasady ochrony praw nabytych. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego uzależnia ochronę praw podmiotowych od ich umocowania w ustawie.

W orzeczeniu K 3/88 Trybunał stwierdził, iż zasada ochrony praw nabytych zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczania praw podmiotowych obywateli ukształtowanych przez ustawy (Ustawę z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym) wydane w wyniku realizacji praw podstawowych (statuowane przez art. 66 Konstytucji RP prawo do wypoczynku). Z zasady ochrony praw nabytych wynika, iż wszelkie konflikty między zasadą bezpośredniego działania ustawy nowej, a obowiązywaniem prawa dawnego należy rozstrzygać przez prymat interesu jednostki. W przypadku kolizji bezpośredniego działania ustawy nowej i interesu jednostki obowiązują zasadą dalszego działania prawa dawnego (orzeczenie TK SK 12/03). W tym przypadku określona grupa bibliotekarzy została pozbawiona prawa do dłuższego wypoczynku, pomimo faktu, iż nie zmieniły się ich warunki pracy i zakres obowiązków. Sprawia to, że uzasadnione jest zbadanie celowości wystąpienia przez Rzecznika Praw Obywatelskich do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności wymienionych w pkt 1 niniejszego pisma artykułów ustawy z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym z Konstytucją RP.

II. Zgodnie z art. 264 ust. 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym osoba zatrudniona przed wejściem w życie tej ustawy na stanowisku starszego kustosza dyplomowanego, starszego dokumentalisty dyplomowanego, kustosza i dokumentalisty dyplomowanego, adiunkta bibliotecznego i adiunkta dokumentacji i informacji naukowej, asystenta bibliotecznego i asystenta dokumentacji i informacji naukowej, kustosza bibliotecznego, starszego bibliotekarza i starszego dokumentalisty na

podstawie mianowania pozostaje mianowana na tym samym stanowisku i na tych samych zasadach. Przy czym zgodnie z art. 264 ust. 8 ww. ustawy rektorzy szkół wyższych w terminie trzech miesięcy od dnia jej wejścia w życie dostosują do przepisów ustawy dokumenty dotyczące nawiązania stosunków

pracy

z mianowanymi pracownikami. Z przepisu tego zdaje się wynikać, iż osoby zatrudnione na stanowisku kustosza bibliotecznego, starszego bibliotekarza i starszego dokumentalisty na podstawie mianowania, nie utraciły prawa do dłuższego urlopu, bowiem rektorzy szkół wyższych obowiązani są zapewnić im to prawo w umowach o pracę. Mianowanie jest aktem nawiązania stosunku pracy z funkcjonariuszem państwowym. Rodzi ono stosunek pracy z konkretnym funkcjonariuszem. Taka regulacja ustawowa sprawia, iż osoby zatrudnione na stanowisku kustosza bibliotecznego, starszego bibliotekarza i starszego dokumentalisty na podstawie mianowania zachowują prawo do dłuższego urlopu, podczas gdy osoby zatrudnione na tych samych stanowiskach na podstawie umowy o pracę są tego prawa pozbawione. Budzi to wątpliwości

z punktu widzenia wprowadzonej przez art. 32 Konstytucji RP zasady równości wobec prawa. Zasada ta,

w myśl ugruntowanego kierunku wykładni, oznacza nakaz jednakowego traktowania podmiotów równych

i podobnego traktowania podmiotów podobnych (wyrok TK z 28 października 2003 r. P 3/03). Tymczasem nie można twierdzić, iż bibliotekarze zatrudnieni na tych samych stanowiskach na podstawie mianowania

i na podstawie umowy o pracę są podmiotami na tyle różnymi, by jednych pozbawiać prawa do dłuższego urlopu, a innych nie. Z tego punktu widzenia celowe jest rozważenie zaskarżenia tej regulacji do Trybunału Konstytucyjnego.

Z powyższych przyczyn wnosimy jak na wstępie.

W imieniu **2448** bibliotekarzy reprezentujących **53** szkoły wyższe

mgr Maria Franke
Biblioteka Instytutu Literatury Polskiej i Instytutu Kultury Polskiej UW,
tel.: 22 55-21-015, e-mail: mafranke@adm.uw.edu.pl

mgr Roman Tabisz
Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
tel.: 22 55-25-177, e-mail: r.tabisz@uw.edu.pl

Załączniki

1. Wykaz uczelni wyższych, których bibliotekarze popierają niniejszy wniosek wraz z liczbą podpisów

Załącznik nr 1 do Wniosku do Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie urlopów starszych bibliotekarzy, starszych dokumentalistów i kustoszy bibliotecznych z dnia 5 marca 2007 r.

Wykaz uczelni wyższych, których bibliotekarze popierają wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie urlopów starszych bibliotekarzy, starszych dokumentalistów i kustoszy bibliotecznych z dnia 5 marca 2007 r.			
Lp	Nazwa Uczelni	Liczba podpisów	Liczba stron z podpisami
1	Akademia Ekonomiczna w Katowicach	11	1
2	Akademia Ekonomiczna w Poznaniu	25	2
3	Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu	23	1
4	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie	79	4
5	Akademia Medyczna w Lublinie	20	1
6	Akademia Medyczna we Wrocławiu	16	1
7	Akademia Muzyczna w Katowicach	10	1
8	Akademia Muzyczna w Łodzi	6	1
9	Akademia Muzyczna w Warszawie	8	1
10	Akademia Obrony Narodowej w Warszawie	11	1
11	Akademia Pedagogiczna w Krakowie	45	2
12	Akademia Podlaska w Siedlcach	45	3
13	Akademia Rolnicza w Krakowie	13	1
14	Akademia Rolnicza w Lublinie	32	2
15	Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie	4	1
16	Akademia Świętokrzyska	52	3
17	Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku Białej	5	1
18	Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku	16	1
19	Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu	8	1
20	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	84	6
21	Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie	3	1
22	Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie	21	1
23	Politechnika Białostocka	26	2
24	Politechnika Gdańska	42	3
25	Politechnika Lubelska	30	2
26	Politechnika Opolska	17	1
27	Politechnika Poznańska	20	1
28	Politechnika Radomska	15	1
29	Politechnika Rzeszowska	20	1
30	Politechnika Szczecińska	26	1
31	Politechnika Śląska	20	1
32	Politechnika Świętokrzyska w Kielcach	14	1
33	Politechnika Warszawska	94	5
34	Politechnika Wrocławska	56	3

35	Politechniki Łódzka	67	8
36	Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie	15	3
37	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie	44	2
38	Śląska Akademia Medyczna w Katowicach	29	2
39	Uniwersytet Gdański	71	7
40	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	195	11
41	Uniwersytet Jagielloński	170	8
42	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy	47	2
43	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	83	4
44	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	89	5
45	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	21	1
46	Uniwersytet Rzeszowski	25	1
47	Uniwersytet Szczeciński	30	4
48	Uniwersytet Śląski w Katowicach	166	5+5+2
49	Uniwersytet w Białymstoku	20	1
50	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	53	4
51	Uniwersytet Warszawski	212	6+7
52	Uniwersytet Wrocławski	151	4+4
53	Uniwersytet Zielonogórski	43	3
Ogółem		2448	158